

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
Videm - via San Daniele, 88
Tel. 53263 - Poštni predal 186
Glavni in odgovorni urednik
VOJMIK TEDOLDI
Tiskarna T. Marioni - Videm

MATAJUR

GLASILO SLOVENCEV V VIDEMSKI POKRAJINI

N A R O Č N I N A :
Za Italijo: polletna 600 lir -
letna 1000 lir - Za inozemstvo:
polletna 800 lir - letna 1500 lir
Oglasi po dogovoru.
Posamezna številka 50 lir

Leto XVIII - N. 12 (370)

Udine, 30. junija 1967

Izhaja vsakih 15 dni

IZREDNO ZASEDANJE OZN

Samo štirikrat se je doslej organizacija Združenih narodov v svojem, več kot dvajsetletnem obstoju, sestala na svoje izredno zasedanje. Po pravilniku OZN skličejo izredno zasedanje svetovne organizacije v primeri, ko perečih in grozečih problemov ne more rešiti niti varnostni svet in če se s sklicanjem izrednega zasedanja strinja več kot polovica držav članic ZN.

To pot so sklicali četrto izredno zasedanje OZN na pobudo Sovjetske zveze ob nevarnem zapletu na Srednjem vzhodu, kjer je, kot je znano, zavoljo izraelske agresije prišlo do kratke, toda strašne vojne proti arabskim državam. Več kot 90 članic OZN je bilo za izredno zasedanje, med njimi tudi Italija, kar vsekakor kaže na miroljubno in konstruktivno politiko sedanje italijanske vlade. O tem priča tudi dejstvo, da se izrednega zasedanja udeležujeta tudi ministrski predsednik Aldo Moro in zunanji minister Amintore Fanfani.

Vsekakor pa daje resnosti in pomembnosti tega zasedanja tudi prisotnost številnih drugih najvišjih državnih voditeljev. Tako se zasedanja udeležuje predsednik ministrskega sveta ZSSR Aleksej Kosigin in številni ministrski predsedniki drugih držav v spremstvu svojih zunanjih ministrov.

Zasedanje sicer še ni končano, toda že dosednji potek priča, da gredo stvari mnogo na bolje, še posebej po dvakratnem srečanju med ameriškim predsednikom Johnsonom in sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom. Vse države, udeležence izrednega zasedanja, so namreč več ali manj glasno in jasno doslej na zasedanju izjavile, da odločno in ostro obsojajo sleherno vojno kot poskus reševanja še tako perečih in težkih mednarodnih problemov in vprašanj. To pa v vsekakor morda eno izmed najbolj in najznačilnejših obeležij dosedanjega zasedanja.

Kako se bo zasedanje končalo, je še težko napovedati, čeprav so obrisi vsega precej jasni: sestanek najvišjih državnikov dveh največjih sil na svetu, ZDA in ZSSR, namreč nazorno priča, da tako Ameriki kot Rusiji nikakor nista za reševanje sporov in problemov z orožjem in vojnami, temveč z dolgotrajnimi in potrpežljivimi razgovori in objektivnim poimovanjem stvari in položaja. Zato smo v tem smislu lahko optimisti in samo zaključimo, da je vojna nevarnost, ki je grozeče dejansko že vzklopela na Srednjem vzhodu, odstranjena, pred nami pa je sicer še dolga, a vendar zanesljiva pot do miru. O tem nas prepričuje dosedanje četrto izredno zasedanje OZN in vsi dogodki, ki so z njim v zvezi. In odtod tudi naš optimizem in vera v mir.

NA 17. REDNEM OBČNEM ZBORU SPZ

Združitev slovenskih kulturno - prosvetnih organizacij

Zahteve po slovenskih šolah tudi za Slovence, ki živijo v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini - Izvolili novo predsedstvo z dr. Hlavatyjem na čelu

Resolucija ministru Guiju za slovenske strokovne šole

17. občini zbor Slovenske Prosvetne Zveze v Trstu - Delovno predsedstvo - Svoje poročilo podaja tajnik Edvin Svab

Občini zbor se je vršil v mali dvorani Slovenskega kulturnega doma v ulici Petronio. Na sliki vidimo kako delegati z zanimanjem poslušajo poročila o delovanju Zveze

V nedeljo, 11. junija, je bil v Trstu 17. redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Omenjeni redni občni zbor, bi bil kot vsako leto, tudi to pot lahko samo enoletni pregled dela Slovenske prosvetne zveze. Toda temu v nedeljo ni bilo tako. Na omenjenem občnem zboru so namreč zbrani delegati, 83 jih je bilo iz 27 prosvetnih društev s

gled dela Slovenske prosvetne zveze. Toda temu v nedeljo ni bilo tako. Na omenjenem občnem zboru so namreč zbrani delegati, 83 jih je bilo iz 27 prosvetnih društev s

Tržaškega, Goriškega in Beneške Slovenije od skupnih 36 društev, kolikor jih je bilo včlanjenih v obe organizaciji, samo potrdili združitev dosedanjih dveh organizacij Slovenske zveze in Slovensko hrvaške ljudske prosvete v enotno organizacijo, v Slovensko prosvetno zvezo.

Že 13. marca letos so se namreč na posvetovanju prosvetnih društev domenili, da bodo na prvem rednem občnem zboru Slovenske prosvetne zveze potrdili samo tisto, kar se je v praksi že nekaj časa izvajalo povsod: spontano sodelovanje, do katerega je prišlo v spoznanju naših ljudi, da ni več razlogov, ki bi še mogli ovirati skupna prizadevanja za prosvetni in kulturni dvig našega ljudstva in s tem prizadevanja za obrambo naših življenjskih narodnih interesov na tem narodnostno tako izpostavljenem področju.

Občni zbor Slovenske prosvetne zveze je, med drugim tudi sprejel resolucijo ministru za javno vzgojo posl. Luigiju Guiju, v kateri je rečeno:

«Sindikato slovenske šole v Trstu in Slovenska kulturno gospodarska zveza v Gorici sta sprožila pobudo za ustanovitev strokovnih zavodov: industrijskega tipa v Trstu in trgovskega v Gorici. To pobudo sta prevzeli tržaška in goriška občina in šolski skrbništvi sta že posredovali ministrstvu vse ustrezne dokumente. Gre za globoko občuteno potrebo slovenskega prebivalstva, ki prebiva v tržaški in goriški pokrajini tudi z namenom, da se še uspešneje vključi v gospodarski razvoj tega področja. Zato Vas delegati sedemindvajsetih prosvetnih društev s Tržaškega in Goriškega, zbrani na rednem občnem zboru svoje skupne organizacije Slovenske prosvetne zveze pozivajo, da uresničite to utemeljeno zahtevo in s tem zapolnite obsežno vrzel v slovenskem šolstvu s tem, da se ustanovita oba potrebna strokovna zavoda že v naslednjem šolskem letu, to je prihodnjem jesen».

Delegati so na občnem zboru izvolili tudi novo predsedstvo z dr. Robertom Hlavatyjem na čelu kot predsednikom združene Slovenske prosvetne zveze.

Devetnajsti mednarodni velesejem v Trstu odprt

V sredo, 21. junija, so v Trstu na svečan način odprli letošnji 19. mednarodni vzorčni velesejem. Že število razstavljalcev, kakih 1100, priča, da gre za zares mednarodno velesejem, saj so razstavljalci kar iz 30 držav. Uradno se sicer tržaškega velesejema udeležuje 12 držav, izmed njih osem evropskih in sicer Avstrija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Madžarska, Malta, Polj-

ska, Romunija in Zahodna Nemčija. Izmed izvenevropskih držav pa se tržaškega velesejema udeležujejo Burma, Brazilija, Gabon in Kamerun. Izvenevropske države so za velesejem priredile posebne razstave, na katerih so razstavile v glavnem svoje blago za izvoz.

Ni treba menda še posebej poudarjati, kakšnega pomena je tržaški velesejem za večino sodelujočih evropskih držav. Zlasti za Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško, pa tudi za južni del Zahodne Nemčije predstavlja Trst vrata v svet izvenevropskih držav. Zato tudi ni nič čudnega, če je Avstrija, poleg Jugoslavije seveda, najstarejša stalna udeleženka tega sejma. Zato je letos Avstrija sklenila, da bo svoji razstavi na tržaškem velesejmu dala še poseben poudarek, kar je doela v skladu z nujnimi prizadevanji po nadaljni rasti avstrijskega izvoza. Avstrijski razstavniki prostor zajema celotno prvo nadstropje paviljona D. Ob tej priložnosti omenimo pomen Jugoslavije, ki ga kot sosedo, tako gospodarsko kot kulturno, pripisuje vsakoletnemu tržaškemu velesejmu.

Zato ob koncu poudarimo, da dobliva letošnji tržaški velesejem še poseben pomen ob trikotu sosednjih dežel Avstrije, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine, kajti čedalje večje prijateljsko in gospodarsko sodelovanje med sosednjimi deželami je dobilo svojo pravo podobo med drugim tudi na letošnjem tradicionalnem 19. mednarodnem tržaškem vzorčnem velesejmu, ki ga bodo zaprli 3. julija.

SODELOVANJE MED TOLMINSKO IN BENEŠKO SLOVENIJO

**Sestanek med oblastmi tolminske občine in zastopniki beneških Slovencev
Potrebno je več sodelovanja med ljudmi z obeh strani meje, posebno na kulturno-prosvetnem področju**

V Trenti, v Zgornjem Posočju, je bil 14. junija sestanek med zastopniki Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Tolmin in predstavniki prosvetnega društva «Ivan Trinkan» v Čedadu ter komisije za Beneško Slovenijo in Kanalsko dolino pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi.

Namen sestanka je bil predvsem v poglobljanju prijateljskih odnosov med slovenskimi organizacijami, ki delujejo na tej in oni strani meje. Dalje je bilo na dnevnem redu sestanka utrjevanje miru na svetu, še posebej v tem delu sveta kakor tudi izvajanje konkretnega kulturnega sodelovanja, zlasti še pomoč prosvetnih organizacij občine Tolmin Slovincem v Benečiji in njihovega prosvetnemu društvu «Ivan Trinkan».

Nujnost prijateljskega sodelovanja in medsebojne kulturne pomoči so predstavniki obeh organizacij ugotovili že na svojem prvem sestanku lani decembra v Čedadu. Že takrat so položili trdne temelje za sodelovanje, ki so ga na svojem drugem sestanku pred kratkim še okrepili s sprejetjem konkretnega programa medsebojnega kulturno-prosvetnega sodelovanja, ki naj bi zajemalo nastope kulturno-prosvetnih in zabavnih ansamblov iz Tolmina in okolice na območju Beneške Slovenije.

Pogovori so nadalje pokazali, da obstojajo na severnem delu italijansko-jugoslovanske meje zelo tesni prijateljski stiki med oblastvenimi organi, političnimi organiza-

cijami ter športnimi in turističnimi društvi.

Sestanek v Trenti je znova potrdil, da se na takšnih sestankih predstavniki z ene in druge strani meje seznanjajo z vrsto konkretnih vprašanj, ki neposredno zadevajo življenje obmejnega prebivalstva, hkrati pa ta vprašanja tudi takoj ustrezno rešujejo kot so konkretno rešili vrsto podobnih vprašanj in problemov.

Takšni stiki pa so pomembni tudi zavoljo utrjevanja miru in prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, kajti le v miru, razumevanju in prijateljstvu je mogoče gojiti dobre sosedske odnose za srečo in napredek obmejnega prebivalstva. To pa je sestanek v Trenti v celoti opravičil in potrdil.

VAŽNO ZA RUDARJE V BELGIJI

Mnogo Italijanov brezposelnih v Belgiji ker so zaprli premogove rudnike

Ob delo bo prišlo še okoli 20 tisoč delavcev, med temi tudi številni iz Beneške Slovenije - Novih 7 jaškov bodo zaprli leta 1968

Iz Belgije prihajajo zelo slabe novice, kajti premogovno vodstvo je naznanilo nov redukcijski program proizvodnje, kar bo imelo za posledico, da bo ostalo v prihodnjih treh letih okoli 20 tisoč ljudi brez dela. Sedaj je odprtih v Belgiji 32 rudnikov, leta 1970 jih bo ostalo pa samo 12. Enake težave nastajajo na rudarskem področju tudi v Nemčiji, ker so tudi tam morali zapreti že mnogo rudnikov.

Poročilo, ki je bilo izdano v teh dneh, poudarja, da bodo zaprli v letu 1968 kar sedem rudnikov premoga, v letu 1969 pa šest. Letna proizvodnja premoga bo zato leta 1970 znašala samo 11 milijonov ton, medtem ko je bila leta 1950 nad 30 milijonov ton.

Kljub vsem tem izrednim ekonomskim ukrepom je skoraj gotovo, da bodo morali tudi preživeli rudniki dobiti pomoč od države in skupnega evropskega trga, če bodo hoteli proizvajati premog po konkurenčnih cenah.

Evropska skupnost premoga in jekla daje odpuščeni delavcem podporo za eno leto: stoodstotno z ozirom na zadnjo plačo in sicer do 14 tisoč frankov mesečno (okoli 171 tisoč lir) za prve štiri mesece, 80% za nadaljnje štiri mesece in 60% za zadnje štiri.

Ce v tem času delavec najde novo delo, se mu izplača eventualno razliko med novo in prejšnjo mezdo.

Iz Nadiške doline

Nov vozni red vlakov
na progi Čedad-Videm

Z 28. majem je stopil v veljavo nov vozni red vlakov na progi Čedad-Videm, ki je sledeč:

Odhodi iz Čedada: 6.02 s prihodom v Videm ob 6.20 s prihodom v Videm ob 6.20, 7.02-7.20, 8.02-8.20, 9.02-9.20, 10.10-10.20, 11.02-11.20, 12.02-12.30, 13.02-13.20, 14.02-14.20, 16.02-16.20, 17.02-17.20, 18.02-18.20, 19.22-19.40, 20.22-20.40.

Odhodi iz Vidma proti Čedadu: 6.30-6.48, 7.30-7.50, 8.30-8.50, 9.30-9.50, 11.30-11.50, 12.30-12.50, 13.30-13.50, 14.30-14.50, 15.30-15.50, 16.30-16.50, 17.30-17.50, 18.40-19, 19.50-20.10, 23.15-23.35.

Obnova langobardskega templja

Minister za šolstvo Luigi Gui je nakazal štiri milijone in pol za restavracijska dela v langobardskem templju. Z deli bodo pričeli v kratkem in jih bodo dokončali še do letošnje jeseni. Dela bo izvedel znani umetnik Botter iz Trevisa. Kot znano, je bil tempelj dlje časa zaprt in si ga zato niso mogli ogledati številni turisti, ki so obiskali Čedad. Vest o restavracijskih delih je zato toliko bolj razveseljevala za ljubitelje umetnosti.

Demografsko gibanje

Meseca maja je bilo v čedadski občini tako-le demografsko gibanje: rodilo se je 8 otrok (3 dečki in 5 deklic), umrlo je 7 oseb (4 moški in 3 ženske), v občino se je priselilo 31 oseb, izselilo se jih je 20, porok pa je bilo 10. Dne 31. maja je čedadsko občina štela 10.779 prebivalcev.

Sv. Peter Slovenov

Gradnja nove mlekarne v Ažli

Pred nedavnim so pričeli graditi v Ažli veliko moderno mlekararno, ki bo pasterizirala dnevno 50

kvintalov mleka. Se razume, da ga toliko ne proizvajajo v Ažli sami, a ga bodo vozili semkaj iz sovočenske doline, Mersina in Crnega vrha.

Nova mlekarina bo združena (latteria sociale) in jo bodo zgradili z deželnimi prispevki. Dežela namreč daje velike prispevke za razvoj zadržništva, kajti v njem vidi velike možnosti za dvig gospodarstva. Predvidevajo, da bo lahko v kratkem prišlo do sodelovanja med mlekarino v Ažli in ono v Kobaridu.

Nesrečen padec

V bolnico so morali peljati 11 letno Lorenzo Blazutič, ker je padla in dobila več poškodb po telesu. Ozdravila bo v dveh tednih.

Podbonesec

Mali obmejni promet meseca
maja

Mali obmejni promet med našimi kraji in Slovenijo se je maja meseca v primerjavi z aprilom povečal za okoli pet tisoč prehodov. Meseca maja je bilo namreč 45.119 prehodov, od katerih 28.131 s propustnico in sicer italijanski državljani in 16.449 jugoslovanski, medtem ko je bilo z dvolastniško izkaznico 286 prehodov iz italijanske strani in 253 iz jugoslovanske.

Največ prometa se je vršilo skozi obmejni prehod v Štupci, kjer je bilo 40.258 prehodov. Promet je narasel tudi v Učji, kjer je bilo 959 prehodov. Skozi ostale obmejne prehode pa je bilo tako-le gibanje: skozi Most na Nadiži (Ponte Vittorio) v tipanski občini 589 prehodov, skozi Mišček v Idrijski dolini 819, skozi most v Klincu 210, skozi Polavo pri Ceplesiščih v sovočenski občini 925, skozi Robedišče 746, skozi Solarje v dreški občini, kjer je sedaj možen prehod tudi z avtomobili, pa jih je bilo 613.

Iz občinske seje

Na zadnjem zasedanju občinskega sveta, ki se je vršilo 18. junija, so med drugim sprejeli tudi načrt za izvedbo sledečih javnih del: popravilo vodovoda v Bijačah, ureditev poljske poti in vodovoda v kraju Puler in popravilo ceste, ki vodi skozi vasi Ofjan, Tarčet, Laze, Landar in Cigoje. Pooblastili so tudi župana, da predloži na deželne oblasti,

GORJANI

Nujno je potrebno urediti nekatere ceste

Pretekli teden se je deželni prisodnik za urbanistiko inž. Leschiutta, katerega sta spremljala deželna svetovalca Chieu in Varisco, srečal z županom občine Gorjani Baianom, da so skupaj pregledali najtežje probleme, ki tarejo to občino. Med drugim so razpravljali tudi o cesti, ki naj bi jo zgradili, da bi povezovala Humin z Gorjani. Zelo potrebno bi bilo urediti tudi cesto, ki vodi od razpotja pri Sorniccu v Gorjane, ker drugače bodo ti kraji postali še bolj zapuščeni in izolirani kot so sedaj. Ta cesta je bila sicer vključena v načrt turističnih cest, ki ga je pred nedavnim pred-

prošnja, da bi dosegli prispevek, s katerim bodo ojačili vodovod v Lazah in Tarčetu. Občinski svet je nadalje sprejel sklep, da se ukine babiška služba in pristopi v konzorcij z občinama Špeter in Sovodnje. Sprejeli so tudi nekatere spremembe tarif trošarinskega davka in obračun za leto 1966. Ob koncu zasedanja je svet tudi zavrnil ostavke, ki jih je podal odbornik Alojz Cencič.

Avstrijski kmetijski strokovnjaki obiskali zadrudni hlev v Roncu

Pretekli teden si je skupina tehnikov in kmetijskih strokovnjakov iz avstrijske Štajerske ogledala več zadrudnih hlevov v Furlaniji in Karniji. Delegacijo so med drugim sestavljali tudi senator Koenig, štajerski poslanec in prisodnik za kmetijstvo tiste dežele.

Goste so sprejeli in spremljali deželni poslanec Chieu, dr. Cragolini, dr. Ortiga in nekateri drugi strokovnjaki dežele Furlanije-Juljske krajine. Ogledali so si zadrudni hlev v Roncu, Viskorši in Torlanu in še nekatere druge v Karniji.

Med svojim obiskom so razpravljali o izbranih sortah goveje živine, o umetnem oplojevanju, o vzreji telet in o zvezi zadrudnih hlevov.

Popravilo pokopališča v Brišči

Tele dni je dežela dodelila podboneski občini 3.017.000 lir prispevka, to je 90% na celotne stroške za popravilo pokopališča v Brišči, ki je bilo močno poškodovano zaradi poplav. Občinska administracija bo v kratkem dala ta dela v zakup.

Sv. Lenart

Toča in strele po vsej šenlenarški dolini

Naša dolina je bila strašno prizadeta zaradi neurij, ki so se vrstila pretekli teden eno za drugim vsak dan. Strela je udarila v Karličovo gostilno v Klastri in oplazila Maria Vogriča in Erminia Garjupa, ki sta bila takrat tam. Dolgo časa sta bila brez vesti in Vogrič si še drugi dan ni opomogel. Druga strela je udarila v električni transformator pri Feletičevi opekarni v Čemurju in povzročila veliko škodo. Škoda je seveda tudi na poljih in vinogradih in zato so sklenili, da bodo prizadeti kmetje prosili za deželno pomoč.

V znamenju bratskega sožitja natromeji

Praznik financarjev v Trbižu

Pretekli teden so v Trbižu slovesno proslavili 193. obletnico ustanovitve finančne straze. Slovesnosti so se udeležile italijanske, jugoslovanske in avstrijske carinske in policijske oblasti.

Iz italijanske strani sta govorila kapetan Tommaso Santamaria in dr. Ennio Malzone iz Ponaolija, za avstrijske financarje pa kempri iz Celovca, za slovenske pa generalni direktor jeseniške carinarnice dr. Laurina. V svojih govorih so vsi izražali željo, da bi se medsebojni stiki treh dežel: Furlanije, Koroške in Slovenije se bolj poglobili, kar naj bi pomagalo za se nadaljnje mirno in bratsko sožitje na meji.

Izpod Kolovrata

Nova avtobusna proga
Dreka - Manzano

Z dnem 12. junijem so vzpostavili zelo važno avtobusno progo, ki povezuje vasi, ki leže na pobočju Kolovrata, s furlanskim središčem Manzano. To je zelo važna pridobitev, kajti v Manzanu, kjer cvete industrija stolov, je zaposlenih precej naših ljudi. Ti se sedaj lahko vozijo vsak večer domov, kar jim prej to ni bilo mogoče, ker so imeli slabe zveze in so morali zato ostajati cel teden v Manzanu in se vračati domov šele v soboto. Zaenkrat je zaposlenih v Manzanu in Sv. Ivanu ob Nadiži okoli dvajset ljudi iz dreške občine, a upati je, da se bo to število v kratkem še povečalo. V jeseni bodo namreč potrebovali več novih vajencev in jih bodo vzeli prav gotovo iz naših krajev.

Smrtno se je ponesrečila Jolanda Trušnjak

Zelo je vse pretresla žalostna vest, da se je smrtno ponesrečila 50 letna Jolanda Trušnjak iz Seuce pri Klodiču. Žena se je spotaknila in padla po stopnicah, ko je šla zjutraj iz gornjih prostorov v kuhinjo. Zaman se je trudila, da bi se kam ujela, trkljala se je globoko doli po stopnicah in udarjala z glavo ob trda tla. Njeni domači so jo takoj prepeljali v čedadsko bolnico, a je že čez kako uro umrla, čeprav so se zdravniki na vso moč trudili, da bi jo ohranili pri življenju.

Nov vodovod v Lombaju in Obrankih

Pretekli teden je občinska administracija iz Grmek dala potom pokrajinske ustanove za hribovsko gospodarstvo v zakup dela za gradnjo novega vodovoda v

Lombaju in Obrankih. To delo bo stalo pet milijonov in 91 tisoč lir, ki jih bo krila v celoti država. Z deli so že pričeli.

Iz Terske doline

Obupal je nad življenjem

Vso Tersko dolino je zelo pretresla žalostna vest, da je obupal nad življenjem 55 letni Vigi Treppe iz Sedigle pri Ramandolu. Mož je obupal zaradi osamljenosti in zaradi nesreč, ki so se vrstile ena za drugo v njegovi družini. Pred parimi leti mu je umrla žena, takoj za njo pa še sin, čez kak mesec pa se je ponesrečil v Nemčiji, kjer je bil na delu v nekem rudniku, še zadnji sin. Sedaj je živel sam in se nikakor ni mogel udati v usodo. Obesil se je v kuhinji, kjer ga je našla svakinja, ko mu je prišla pomagat pospravljati po hiši.

Iz Idrijske doline

Praznik vina v Prapontnem

Skienjeno je bilo, da se bo vrstila četrta razstava tipičnih lokalnih vin dne 2. in 3. julija. Razstava se bodo letos udeležili tudi predstavniki krajevnih oblasti istega dne se bodo zbrali pred oocinskim sedežem tudi krvodajalci lokalne sekcije, ki bodo skupaj s predstavniki oblasti poročili poročev venec pred spomenik padlim v vojnah. Blagoslovili bodo tudi sekcijski prapor. V popoldanskih urah se bo vrstila prva zapava s plesom na odprtem obmejni prehod v Melini odprti

Dne 19. junija so začasno odprli obmejni prehod Melina v Idrijski dolini, ki služi samo dvolastništvu, ki bodo ob tem času odprli svoja polja na tej ali oni strani meje. Zopet ga bodo zaprli dne 6. junija ob 19. uri.

AHTEN

Zelo huda nesreča

Zelo hudo se je ponesrečila 65 letna Amalija Turco. Rada je več metrov globoko skozi odprano v tleh, skozi katero spustajo iz senika v hlev krmo. Žena je pripravljala nastilj za živino in je neprevidno stopila v luknjo. Pri padcu je dobila hud pretes mozganov in še več drugih poškodb. Takoj so jo prepeljali v videmsko bolnico, kjer so pa zdravniki izjavili, da je njeno stanje izredno težko in zato so si pridržali prognozo.

Smrtna kosa

Dne 16. junija smo spremili k zadnjemu počitku našega vaščana Antona Cuffola, ki je umrl v videmski bolnici. Njegovega pogreba se je udeležilo izredno dosti ljudi, ne samo iz domačega kraja, ampak tudi iz okolice in iz Vidma, kar je znak, da je bil rajnik med vsemi zelo priljubljen in spoštovan.

TAVORJANA

Nenavaden prepir

Pretekli teden so morali peljati v čedadsko bolnico hudo ranjenega 80 letnega Simplicija Boldarinija iz Koste, ker se je sprl s svojim sovaščanom 80 letnim Alojzijem Šaulijem in ta ga je pretepel s palico. Dobil je hude rane po glavi in čelu in zato se bo moral zdraviti najmanj dva tedna.

Znamenita cerkva v Ramandolu

V enem najlepšem kotičku Beneške Slovenije, v Ramandolu, stoji ljubka cerkev sv. Janeza Krstnika.

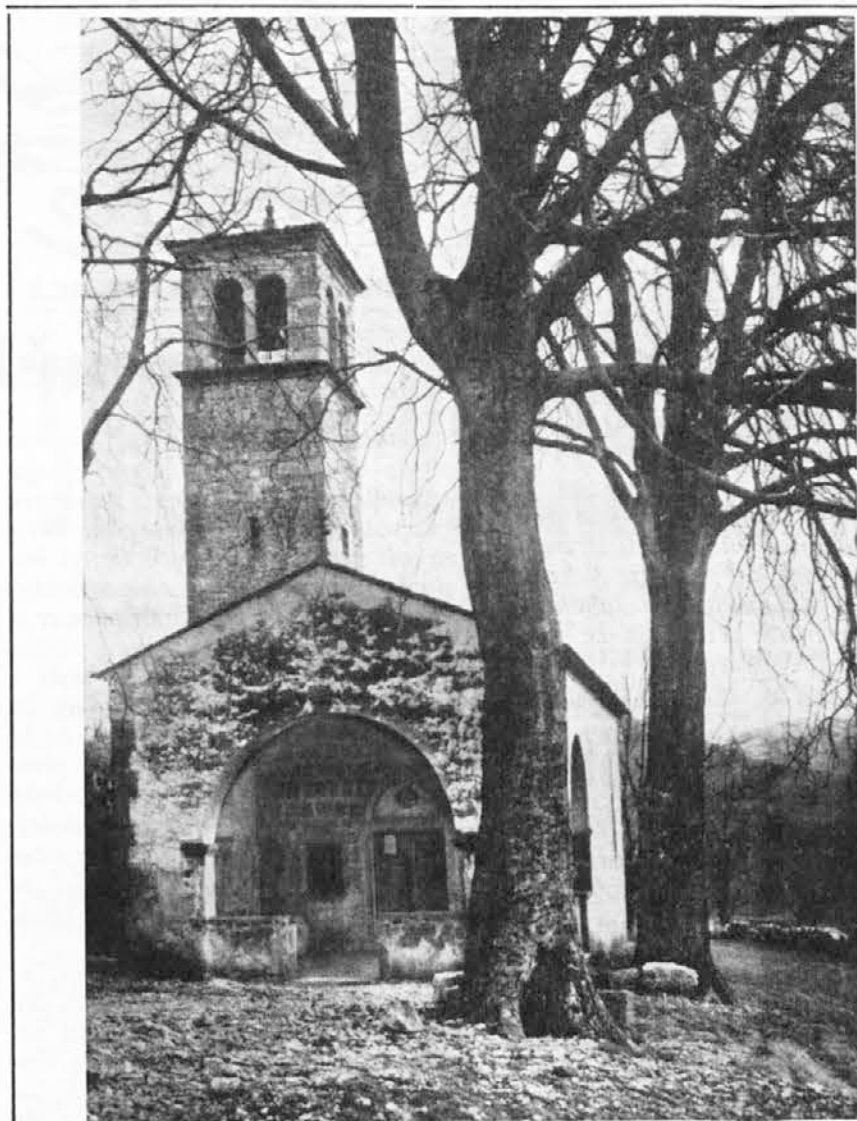
Ramandol je znan po svoji naravni lepoti, po sončni legi in tudi po sloviti vinogradih, ki rode žlahtno kapljico «ramandolca».

Ramandol, ki leži na bregovih pobočjih zahodno od Torlana, je poznan tudi po starinski cerkvi, ki je pravi biser cerkvenega stavbarstva iz 15. stoletja. Obenem s cerkvijo v Lipi in pri Sv. Kvirinu štejemo ramandolsko svetišče med najstarejše v Beneški Sloveniji.

Po stari legendi ima začetek te cerkve zvezo s prikazovanjem Janeza Krstnika. V bližini cerkve je še sedaj star vodnjak. Nekega dne je šla žena iz sosednje hiše tja po vodo. Kar se ji prikaže svetnik ter ji naroči, naj postavi soseska v bližini cerkev, posvečeno Bogu, Mariji devici in njemu na čast. Baje se je še v polpreteklih časih videl kamen z odtisom svetnikove noge. V resnici pa je cerkev nastala tudi zaradi potrebe vernikov iz vasi Torlan, Ramandol in Konahč. Ti so nekoč hodili k cerkvenim opravilom v cerkvico sv. Jurija nad Torlanom, ki je že davno razpadla. Nekaj reševin je še ostalo. Verniki iz tistih treh vasi so sklenili, da si postavijo novo cerkev. O njih verski vnemi govori notarska ustanovna listina z dne 14. aprila 1482. Notar Pavel Mignei iz Nem je potrdil tudi daritve ene ga vinograda za cerkvene potrebe.

Slog ramandolske cerkve je podooben slogu v Lipi, pri Sv. Kvirinu in na starem pokopališču v Fojdi. Znamenite so bile tudi freske. Oboje, slog in podoba na presno ne kažejo toliko na italijansko ali furlansko šolo, ampak bolj na ko-roško ali slovensko tistega časa. Ti elementi se kažejo zlasti v abstraktnih rombastih okrasih. Posebno zanimiv je kropilnik iz belega marmorja na levi strani. Druga posebnost so cerkvena vrata, ki so jih darovali grofje Savorgnani; njim je namreč pripadalo sodstvo ramandolske okolice.

Freske so iz začetka 15. stoletja. Na nesrečo jih je pa že okoli leta 1500 prekrila neumetniška roka z navadnim ometom. V cerkvi je stalo tudi več umetniških kipov, kot Matere božje z Detetom, sv. Janeza Krstnika, svetega Roka, Sebastijana, sv. Elizabete in Brigide. Scasoma so cerkev začeli opuščati in je začela razpadati; tudi

Pogled na znamenito cerkvico v Ramandolu, ki je zaradi svoje zgodovinske umetnosti postala narodni spomenik.

svetniški kipi so izginili.

Leta 1871. so cerkev popravili in obesili nove zvonove v tline nad pročeljem. Blagoslovil jih je tedaj viaemski nadškof Andrej Casasola. Skozi je tudi ukazala, da mora župnik iz Nem opraviti na tretjo nedeljo po veliki noči slovesno maso v Ramandolu. Ljudstvo je zopet začelo romati v ta lepi in starodavni kraj iz bližnje in daljne okolice.

Se večji sloves je dobila cerkev po letu 1931, ko je spomeniško varstvo večje in temeljito popravilo cerkev in freske. Našli so tudi izgubljene kipe pri nekem stari-narju v Vidmu in jih postavili na njihovo staro mesto.

Od tedaj prihajajo vsako leto romarji in izletniki na četrto nedeljo po veliki noči k ramandolski cerkvi občudovat zgodovinske znamenitosti in uživati prekrasen razgled po pomladanski pokrajini.

Ta dan je tudi praznik cerkvenega patrona. Vse živo ljudi je ob tem pomladanskem «senjanu». Na stojnicah ponujajo buče sladkega ramandolca, domačo mesnino in nežno prvo vrtnino iz vaških vrtov. Stari spomini se mešajo s pokrajinskimi lepotami in tudi dobrotami za grlo in želodec.

PRVI KONGRES FGSI

ANPI iz Vidma o Srednjem vzhodu

Pokrajinski odbor ANPI iz Vidma je izdal poročilo v zvezi z arabskoizraelskim sporom. V poročilu pravi, da sta se sestala pokrajinski odbor in častno predsedstvo furlanske ANPI ter proučila nevarni položaj, ki je nastal na Srednjem vzhodu.

Pokrajinski odbor poudarja, da je prišlo do tega spora med že napetim mednarodnim položajem, ki je nastal zaradi tragične vojne v Vietnamu in fašističnega državnega udara v Grčiji. Odbor poudarja, da je ANPI proti vsaki obliki imperializma, rasizma in avtoritarnih metod, pa naj se izražajo kakorkoli. Zatem poudarja prepričanje, da je nesmiselno in anahronistično reševati ideološka, plemenska, verska ali mejna vprašanja z orožjem. ANPI odobrava prenehanje oboroženega spopada na Srednjem vzhodu in izraža upanje, da se spor reši z mirnim sporazumom ob spoštovanju neodvisnosti izraelske države in arabskih držav. Nadalje izraža upanje, da bodo lahko države na Srednjem vzhodu sodelovale za popoln gospodarski in kulturni razvoj, kar je pogoj za politiko miru v Sredozemlju.

ANPI ugodno ocenjuje čut za nacionalno odgovornost, ki jo je pokazala v svoji nedavni akciji vlada. Obrača se na parlament in vlado in na vse, ki delujejo na tem, da se ne bo moglo uporabiti nacionalno ozemlje za kate-rikoli tuji vojaški poseg. Poziva italijanske politične sile, naj se potegujejo za to, da se neha spopad v Vietnamu.

Člani ANPI, vsi udeleženci od-porniškega gibanja in antifasisti enotno zavračajo vse napadalne težnje in se bore za obrambo mi-ru in nevtralnosti, ki sta v skla-du z nacionalnimi interesi.

Ob stoletnici rojstva velikega slovenskega slikarja

Ivana Groharja

Prejšnji teden je minilo sto let od rojstva velikega slovenskega slikarja in enega glavnih predstavnikov slovenskega impresionizma — Ivana Groharja. Znani sloven-ski umetnostni zgodovinar France Stele je ob tej priložnosti zapisal o Groharju tudi naslednje besede:

Ivan Grohar ni imel učencev, ni-ti posnemalec ne. Na razvoj naše-ga slikarstva ni vplivala niti njego-va tehnika in neposredno celo niti vsebina njegovih slik. Njegovo po-slanstvo se je izrazilo na drug, glo-blji način. Njegova vloga v raz-voju slovenskega slikarstva ga dru-ži z impresionisti po tem, da je nakazal pot iz deskriptivnega rea-lizma k umetnosti, ki ustvarja z barvami prepesnitve v naravi op-tično doživetega.

Vendar tu ne bi bil pomenil več

kakor drugi, če ne bi bil v svojih delih izrazil nekaj izrednega, neko posebno poezijo, s katero je do-življal našo krajino. Cenimo ga namreč predvsem kot poeta slo-venske krajine. Njegova pesem pa ima poseben čar, ker ni bila do-peta; izvenela je v naš prostor tako, da še danes lovimo njen daljni odmev.

Skrivnost Groharjevega po-slanstva je prav v tem, da svoje pesmi ni dopel. On ne učinkuje s tem, s čimer bi bil lahko učitelj drugim, temveč s tem, da se je s svojim delom dotaknil strune, ki zabrni v nas, kadar doživljamo svojo domačijo. Grohar je zapel svojo pesem tistemu delu naše do-movine, ki je v širšem smislu zem-lja Prešernova, polna splošno priz-nanih naravnih lepot.

Če bi padala toča...

Saj je nekatere kraje že obiskala in napravila precejšnjo škodo. Naj-večja škoda pa je na vinogradih.

Če je toča padala, moramo ta-koj ukreniti dvoje:

1) Takoj je potrebno vzeti škro-pilnico na rame in škropiti z razto-pino modre galice (solfato di ra-me). S tem ne smemo odlašati. Raztopina modre galice naj bo moč-nejša kot navadno, a zadostuje 1,5%, to je poldrugi kg modre ga-lice za 100 litrov škropiva (seveda tudi apno ali pa soda!).

2) V roke moramo vzeti škarje in odstraniti vse polomljene ro-ge, katere odrežemo tik nad zdra-vim očesom; odstraniti pa moramo tudi vse polomljene in hudo razce-frane liste. Odstranjenih rož in li-stov pa ne smemo puščati po tleh, ker bi bili tam pravo leglo pero-nospore. Zato jih bomo odnesli in najboljše bi bilo, če bi jih sežgali, za silo jih pa lahko vržemo tudi na gnoj: žival jih bo nerada žrla, če so poškropljeni s pregrenko modro galico.

KORISTNI NASVETI

★ Da bi povrnili obliko deformi-ranemu puloverju oziroma volneni obleki, ju moramo obesiti na poso-do v kateri vre voda. Para bo opra-vila svoje. Potem jo posušimo na ravni deski. Tako bomo osvežili tu-

di baržun in polikali možemo kra-vato.

★ Bele volnene predmete, ki niso umazani, pač pa posiveli, polepša-mo takole: drgnimo jih v posodi z moko vse dotle, dokler ne postane moka siva. Nato jih dobro izpraši-mo in skrtamo.

KRATKE NOVICE

Srednje - Na zadnjem zaseda-nju občinskega sveta, ki se je vršilo dne 18. junija, so med dru-gim tudi sklenili, da bodo dali na-peljati kanalizacijo in so zato tu-di že poskrbeli za vse potrebne načrte. Svet je tudi odobril ob-činski proračun za leto 1966 in sprejel spremembe tarif trošarin skega davka za tekoče leto.

Sovodnje - V čedadsko bolnico so morali peljati 21 letnega Bru-na Qualizzo, ker je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. Ozdravil bo v enem mesecu.

Fojda - Precej hudo se je potol-kel po obrazu 33 letni Giordano Caporale, ko je padel z motorja. Ozdravil bo v dveh tednih.

Gorjani - Občinski odbor je na svojem zadnjem zasedanju skle-nil, da bodo dali razširiti in mo-dernizirati zdravniški ambulatorij. Načrti bodo v kratkem izde-lani.

ZA DOBRO VOLJO

«Ali imate knjigo: Kako osta-nem mlada in lepa?».

«Zal je trenutno ni na zalogi. Lahko pa vam jo preskrbimo, go-spa».

«Kdaj bi jo lahko dobila?».

«Čez kaka dva tedna».

«Ah, ne, toliko časa pa ne mo-rem čakati».

Mlad pesnik je z ženo povabljen na banket. Prijatelj mu čez nekaj časa navdušeno reče:

«Obleka, ki jo ima nočoj tvoja žena, je prava pesem!».

«Se več», pravi kisl pesnik, «šestnajst pesmi in štiri novele».

«Vidite tole kožo belega medye-da na ileh?» pripoveduje razisko-valec. «Ubil sem ga na Aljaski. Po-ložaj je bil izredno nevaren. Šlo je za to: on ali jaz».

«Dobro, da ste ga ustrelili», pri-pomni obiskovalec, sit gostiteljeve-ga bahanja. «Kot preproga je med-ved vsekakor lepši».

Uslužbenec v recepciji je kate-goričen: prazne sobe v hotelu ni in ni.

«Prav», pritiska popotnik, «p-če bi prišla zdajle v vaš hotel an-gleška kraljica, bi ji našli sobo ali ne?».

«No... to bi se pa že našlo».

«Dajte mi torej to sobo za kraljico. Zagotavljam vam, da je ta-coj ne bo».

«Davi sem brala v časopisu, da zahteva organizem tri kile soli na leto», pripoveduje žena možu pri kosilu.

Mož poskusi juho in zamrmra: «Že, že, ampak ne naenkrat».

V New Yorku je izbruhnil v ne-ki trgovini požar ravno tistega dne, ko je lasnik podpisal pogod-bo z zavarovalnico. Zgorela je do kraja.

V zavarovalnici so bili prepriča-ni, da je bil ogenj podtaknjen, a ker ni bilo dokazov, so se hoteli oddolžiti vsaj s takimle pismom lastniku:

«Spoštovani gospod, danes do-poldne ob desetih ste podpisali z našo družbo zavarovalno pogodbo. Požar je izbruhnil šele ob treh po-poldne. Ali bi nam hoteli pojasni-ti to zamudo?».

«Kako pa vendar razločujete dvojčka, ko sta si tako podobna?».

«O, čisto enostavno! Eden je Ti-ne, drugi pa Tone!».

vaš čas pridobi VSO svojo vrednost!

sodardine

UDINE
Via Chiassotto, 4
Tel. 54351 - 2

Kupite najsolidnejše slovensko pohištvo, ki ga izdelujejo najbolj večji mizarji iz svetovno renomiranega lesa. Projektirali so ga najbolj znani italijanski arhitekti.

Dobite ga po konkurenčnih cenah v

TRGOVINI

«MEBLO»

KIDRIČEVA V NOVI GORICI

Kupcem s področja Furlanije - Julijske Benečije dostavimo že ocarinjeno pohištvo na dom in ga montiramo.

CENA IN KVALITETA BREZ PRIMERE v trgovini «MEBLO» v NOVI GORICI

za naše mlade bralce

FRANCE BEVE

TIBETANSKA PRAVLJICA

Risali smo možice

Ce bi ne bil pisatelj, bi bil morda risar. Morda, pravim, ker to ni čisto gotovo. A kar je res, je res: še preden sem hodil v šolo in pisal prvo nalogo, sem že risal. Ne samo jaz, ampak tudi moji bratci in sestrice. Sledili so mojemu zgledu. Ker sem bil najstarejši, jim nisem bil samo varuh, ampak tudi učitelj. V vsem, kar sem storil, so me slepo posnemali. Pogosto v dobrem, a včasih tudi v slabem.

Za risanje smo rabili trd, raskav, rumen papir iz slame. V tak papir so nam zavijali reči, ki smo jih kupili v prodajalni. Oče nam je posojal debel mizarški svinčnik, ki je imel to dobro lastnost, da se zlepa ni zlomil. Pri risanju smo namreč na vso moč pritiskali pisalo in pri tem žvečili jezik. Svinčnik smo venomer slinili, da bi se bolj poznalo, in smo bili zaradi tega vsi črni okoli ust.

Kaj smo risali? V prvi vrsti hiše. Te so se nam najbolj posrečile, četudi so nam nastajala okna prevelika, a vrata so pogosto segala prav do strehe. Risali smo tudi možice, ki so si bili hudo podobni. Velik krog za telo, a manjši krog za glavo brez vratu. Dve piki za oči, ena črta navzdol za nos, črta počez za usta. Ni nas motilo, če je nos silil na brado in so bila usta raztegnjena od ušesa do ušesa. Dve dolgi črti — ena na levo, a druga na desno — za roke, a na koncu rok pet prstov. Če jih je kdo narisal šest, je bilo tudi prav, nismo bili tako natančni. Še dve prevleki navzdol za noge, tudi s petimi prsti. In možic je bil narejen.

Te podobe smo nato še spopolnjevali. Na glavo kratki lasje, ki so štrleli kot ježeve bodice. Ob straneh glave ušesa kot dve ročici pri pončku. Tisti izmed nas, ki so bili posebno iznajdljivi, so narisali tudi uhanе. Po sredi trebuha pa vrsto velikih gumbov.

Živali so nam delale večje težave. Krava in konj, pes in mačka so si bili preveč podobni. Le mačko smo lahko spoznali po velikih brkih. Tudi petelinčka ni bilo mogoče zgrešiti. Krepak kljun, greben, dve nogi s kremplji in košato perje na repu. Največkrat smo se lotili koze, ki smo jo najbolj poznali. Zaviti rogovi in brada. A tudi ta je kdaj po krivici dobila dolg rep. Bila bi bolj podobna lisici kot kozi, če bi ne imela rogov in brade. Nimajo vse koze rogov, a naša jih je imela.

Na svoje risbe smo bili ponosni, drug drugega smo občudovali in jih radi razkazovali. Nobena izmed njih se ni ohranila. Če bi našel katero, bi dal zanjo več kot piškav lešnik ali počen groš. Hranil bi jo za spomin.

KAKO JE VOGLAR ZLODJA NABRISAL

(Pravljica iz Nadiške doline)

Je živel nekoč en voglar, pa zelo prebrisan, tako da vsi, ki so ga poznali, so govorili: «Jih zna več ko zlodej».

Zlodju to ni bilo všeč, zato je en dan prišel k njemu, da se z njim zmeri.

Pekleščak je obljubo voglarju žakel zlatih denarju, ako voglar vrže kamen u luht bolj visoko kakor on. Parvi vrže kamen zlodej. Tako se je zagnal, da kamen štiri ure je šel po luhtu, prej ko je spet prišel na zemljo.

Voglar k sreči si je bil preskarbel škurjana (škurjanca), ne da bi se zlodej zmisli. Vargel je torej škurjana, ki seveda ni več prišel na zemljo.

Nazadnje zlodej je moral spoznati, da voglar jih zna več kakor sam in dat mu je moral obljubljen žaki denarjev.

Ali že veš, da...

je človek prodril v zemeljsko skorjo le 7.000 m globoko, to je 1/1000 zemeljskega premera.

kačji jezik ni sedež okusa, pač pa sedež tipa in voha. Z jezikom kače ovohajo in otipajo predmete.

je dežnik prišel v Evropo v XV. stoletju. Prinesli so ga trgovci z Vzhoda v Spanijo.

imajo ptički, ki se izležejo iz jajčec, na nežno mehke kljunčku trd rožiček, s katerim starejo trdo jajčno lupino. Rožiček takoj po rojstvu odpade.

se s cunjico obrisano jabolko sveti kakor bi bilo odeto z voščeno plastjo.

In v resnici ima lupina tanko voščeno plast, ki zabranjuje izhlapevanje.

Otrok in lastovka

Otrok je vprašal lastovko: «Lastovička, zakaj se vračaš vedno v staro gnezdo? Zakaj si ne poiščeš drugega, lepšega?».

Nobeden mojih bratov ali sestrice ni postal risar. In kot vidite, tudi jaz ne. Škoda! Ilustriral bi svoje črtice in povesti. A ker ne znam dosti bolj kot takrat, ko sem še nosil krilce, je bolje, da sem postal pisatelj.

Lastovka je odgovorila:

«Zakaj pa hodiš ti zmeraj v isto hišo, ko pa so druge lepše?»

«Zato ker sem tu doma! Tu sem se rodil, tu so vsi moji — očka, mamica, sestre in bratje. V tej hiši poznam vse kotičke. Ti kotički so kakor živi. Vsak mi kaj pove. Povele mi, kje sem prvokrat padel na nos, kje mi je dedek pripovedoval pravljice, kako me je mati učila hoditi. V drugi hiši bi se dolgočasil in tuje bi mi bilo».

«No, vidiš! To gnezdo je pa moj dom. Tudi meni marsikaj pove. Pove mi, kako čudne se mi je zdelo vse, ko sem prvokrat odprla oči, pove mi, kako so mi starši prinašali hrano in kako je bilo tistega dne ko sem prvokrat zletela iz gnezda».

Pes in petelin

Pes in petelin sta bila dobra prijatelja. Nekoč sta šla na dolgo, dolgo potovanje. V gozdu ju je pa zajela noč. Obstala sta pred starim, votlim drevesom. Pes je zlezal v votlo deblo, petelin pa je zletel na vejo. Kmalu sta zaspala.

Proti jutru pa je petelin zakikirikal. Slišala ga je lisica. Takoj je prišla pod drevo. Kako rada bi dobila petelinčka! Pa je dejala zvito-repka: «Gospod petelinček, kako lep je vaš glas! Če stopite dol k meni, vas za to lepo pesem objamem in poljubim». Petelinček je odgovoril: «Prav rad, teta lisica, pridem do vas. Samo pokličite prej vratarja tam spodaj, da mi odpre!»

Lisica je stopila do votline, ali — o groza! Sami dobro veste, kaj se je potem zgodilo.

Zakonski pripir. Mož zgrabi klobuk in zarjove:

«Zdaj pa konec. Grem v vodo!».

Žena neprizadeto:

«Toda novi klobuk ostane doma!».

Kadar rečemo grdo laž, potem se pa še veselimo, da smo druge spravili v nesrečo, bomo nazadnje zmerom sami škodo trpeli. Zato nikoli ne smemo lagati. Drugi bodo hitro razbrali, da ne govorimo resnice. O tem nas pouči primer o mačku lažnivcu.

Pripovedujejo, da so se miši v starih časih hudo razmnožile in da skoraj ni bilo več živali, ki bi jih še mogle loviti. Bil pa je prav prevejan maček, ki je miši takole ukani. Najprej je ukradel molek slovečega puščavnika in si ga obesil okoli vratu. Potem je prišel na kraj, kjer je bilo veliko miši zbranih, in jih takole nagovoril:

«Jaz sem pobožen maček, ki se drži petih glavnih zapovedi. Ne ubijam življenja, ne uganjam nečistosti, ne lažem, ničesar ne vzamem, česar mi niso darovali, ne pijem žganih pijač. Prišel sem, da vam bom oznanjal nauk.

Tako je lagal.

In miške so si mislile: kogar bodo besede tegale mačka spreobrile, ta bo pa res sprebrjen. In izkazale so mu svoje spoštovanje. Čez kratek čas pa je prišlo na dan, da se število miši manjša, da je mnogo manjše kakor je bilo. Ko pa je izginila še miška Nga dum, je bil Ra fan, glavar plemena, ves v skrbeh in je vprašal:

«Kdo pa je učeniku stregel pri obedih?»

«Miška Nga dum!»

Maček pa je rekel:

«K žetvi je šla, da se nazoblje.

Ra fanu pa sta srce zajela nezaupanje in nemir. Tedaj je na skrivaj preiskal učenikovo govno in je v njem našel mišjo dlako in kosti. Zato je zbral vse miši in jim je dejal:

«Zdaj mi je jasno kako je s to rečjo.

Miške pa so rekle:

«Pa kaj lahko napravimo zoper to reč?»

Ra fan pa je rekel:

«Jaz vem za sredstvo. Ker si učenik želi okrasa okoli vratu, mu bomo obesili zvonček.

Tedaj so miške zarajale od veselja.

Glavar pa jim je rekel še te besede:

«Kadar zvonček zazvoni, tedaj samo smuknite v svoje luknje in bodite oprezne.

Ko je drugi dan potem zvonček zazvonil, so se vse poskrile.

Ko maček niti ene miške ni našel za obed, mu je rekel Ra fan: «Učenik bi gotovo rad kaj pri-

griznil. Toda moje zaloge živili so se skrčile. Tudi Nga dum se nič ne oglasi — k žetvi je šla in menda zoblje tam. Povsod pa človek najde govno in mišjo dlako v njem. Učenik naj se ne bi dalje mudil tu, marveč naj bi šel rajši od nas. Tako je govoril in z dokazi poprl svoje besede.

Tedaj pa je maček rekel:

«Do današnjega dne nisem skrival svojega govna.

Od takrat pa ga zakopava pod zemljo.

Zvezde v jelenovih očeh

(Ruska pripovedka)

Ded Petrovan je bil gozdar. Živel je v mali gozdni kočici. Marinka je pri njem preživljala šolske počitnice.

Nekoč pa je pred njegovo hišo zašel jelen. Imel je velike razvejane rogove, podobne vejam dreves pozimi.

Marinka še nikoli ni videla jelen. Hotela ga je pogledati čim bolje.

Ko je zaslišal Marinkine korake, je jelen nekoliko trzil, toda od strahu ni pobegnil. Bil je velik, Marinka majhna. Malo je postal, mahnil s svojo rogato glavo in, kot da se pozdravlja z Marinko, počasi odšel v gozd.

Ded, o ded, videla sem živega jelena, — je zavpila Marinka, ko je prišla v hišo.

Videla sem ga čisto živega. Veš, zvezde ima v očeh. Zakaj ima zvezdo v očeh?

Kakšne zvezde, otrok. Nekaj si vendar zamešala.

Toda videla sem zvezde, prav take kot so na nočnem nebu.

No, seveda, dogajajo se res čudne stvari, toda tega res nisi mogla videti.

Toda ded, resnično vem! je trdoglavo trdila Marinka.

Dobro, dobro. Torej si videla — je končno popustil ded.

Ded je zvel Marinko s seboj v tajge. Pustil jo je sedeti v kolibi, sam pa je odšel nastavljati pasti.

Del se je v gozdu zdržal dolgo in Marinki je bilo zelo dolgčas, ko je tako sama sedela v gozdni hišici. Stopila je ven, se spustila do potoka in sedla na kamen.

Bil je večer. V črni vodi so odsevale zvezde. Izgledalo je, kot da je nekdo posul v potok zlate in srebrne kovance.

JOSIP JURČIČ

SLOVENSKI
JANČAR

Narisal:
M. BATISTA

93. Drugega dne je cigan poslal enega ujetih Turkov v tabor nazaj, veleč mu, naj naznani Turkom: kadar se prvi Turek predrzne sovražno približati obzidju, takrat se glava glavarjeva nad kloštrskimi vrati na drog natakne. To strašilo je storilo, da so Turki mirno čakali nekaj dni, kaj bo zapovedal veliki poveljnik turški, ki je bil ta čas z ostalo vojsko blizu Ljubljane.

94. Gori v najvišji sobi v kloštru je hodil z zvezanmi rokami janičarski poglavar. Oče njegov, stari Marko, moral je pač s težkim srcem privoliti, da so mu zvezali sina (kajti cigan mu je razodel, da je le-ta njegov prvorojenec). Ali spoznal je, da ni drugače. Premišljal je, kako bi mu povedal, da je on njegov oče. Bode li mu verjel? Bode ga li razumel?

95. Cigan mu je obetal, da bode on dognal to reč; tudi je bilo to samo njemu mogoče, zakaj ni bilo človeka med obzidjem kloštrskim, ki bi se mogel sporazumeti z janičarjem razen cigana. Počasi, vsak dan nekoliko, pravil je cigan janičarju njegovo lastno zgodbo: kako je imel bogat oče sinka, a ko je odšel na vojno, kako ga je potem stric prodal na Turško za janičarja.

96. Samol se ni zmotil. Janičarju je ta povest vzbudila veliko premišljevanje in vedno bolj je spoznaval, da je zgodba, ki mu jo pripoveduje cigan, njegova lastna zgodba. Ali kdo je oče njegov? Kje je? Morda cigan ve? In vpraša dolgina. Cigan se široko zareži, seže po svoj nož, preže janičarju vrvi, kazaje mu na starega Marka: «Tu pred teboj stoji. In oče in sin sta se po dolgih letih objela.